

EEN FILMSELECTIE

Ciné
BIB

DOOR CINEMA NOVO

LATIJS
AMERIKAANSE
CINEMA

Een filmreis doorheen het Latijns-Amerikaanse continent.

*Alle films leen je gratis
één week lang!*

de
Bib

Inhoud

- 3 Inleiding
- 4 De Latijns-Amerikaanse film
- 9 DVD-Overzicht
- 16 Matias Bize
- 18 Verfilmde boeken

Over CinéBib

De Provincies Oost- en West-Vlaanderen stellen *CinéBib* voor!

Het project *CinéBib* werd in 2009 opgestart door WINOB*. In 2011 sloot het Streekgericht Bibliotheekbeleid van de Provincie Oost-Vlaanderen zich ook bij het initiatief aan. *CinéBib* kadert binnen de inspanningen van de provinciebesturen om de werking van de Oost- en West-Vlaamse openbare bibliotheken te ondersteunen.

Om de dienstverlening op filmgebied in je bibliotheek te optimaliseren, schakelden de beide Provincies Cinema Novo in. Dit festival is gespecialiseerd in driecontinentale film, maar trekt voor *CinéBib* de registers open. Ook de betere Europese en Amerikaanse auteursfilm, documentaires en kinder- en jeugdfilms komen aan bod. *CinéBib* wil zowel de bibliotheekbezoeker als de bibliotheekmedewerker meer voeling doen krijgen met het alternatieve filmcircuit. Voor de bibliotheekbezoeker vertaalt zich dit in een aanbod van dvd-wisselcollecties en brochures die meer inhoud en achtergrond leveren bij de geselecteerde films.

Bibliotheekmedewerkers hebben eveneens baat bij de wisselcollecties en brochures, maar kunnen daarenboven vormingen bijwonen. Ze worden ook begeleid door Cinema Novo bij verdere collectievorming. Op die manier geven de Provincies iedere Oost- en West-Vlaamse openbare bibliotheek de kans om een kwalitatief filmaanbod in huis te hebben voor haar bezoekers.

De BIB is meer dan boeken alleen en dat bewijst *CinéBib*!
Veel lees- en kijkplezier!

Gunter Pertry

Gedeputeerde Cultuur Provincie West-Vlaanderen

Jozef Dauwe

Gedeputeerde Cultuur Provincie Oost-Vlaanderen

* West-Vlaams Informatienetwerk Openbare Bibliotheken

Inleiding

We bieden alweer een nieuwe kijk op de wereld, dit keer met dank aan de grootste filmlanden van het Latijns-Amerikaanse continent. Echt een kolfje naar de hand van Cinema Novo, aangezien we tijdens ons festival creaties uit dat continent aanbieden - ook uit Afrika en Azië trouwens. Zo verruimen we de blik van onze bezoekers en maken ze kennis met die weinig bekende "andere". Hetzelfde doen we nu met deze dvd-wisselcollectie.

De twintig geselecteerde films bevatten als het ware een staalkaart van de voorbije tien jaar, hoewel de Latijns-Amerikaanse cinema al een veel langere en bewogen geschiedenis heeft. Je komt er meer over te weten in het artikel "De Latijns-Amerikaanse film", waarin een boeiend en grondig historisch overzicht wordt geschetst door filmkenner Erwin Lormans. Daarnaast vind je er een kort portret van het jonge Chileense talent Matías Bize. Uiteraard krijg je ook het dvd-overzicht met onze korte inhouden. Boek versus film geeft een interessante opijsting van verfilmde boeken van enkele bekende en minder bekende Latijns-Amerikaanse auteurs.

Geniet ervan!

Het CinéBib-team

De Latijns-Amerikaanse film

De eerste filmvertoning vond plaats in Parijs in 1895. De gebroeders Lumière vertoonden toen voor een 33-koppig publiek een tiental filmpjes, waaronder *Arrivée d'un train en gare de La Ciotat*. Of moeten we Edison met zijn Kinetoscope als uitvinder beschouwen? Feit is dat voor het einde van de eeuw de meeste Latijns-Amerikaanse hoofdsteden kennism gemaakt hadden met het medium film. In Brazilië, Mexico en Argentinië ('De grote drie') werd zelfs vrij vlug een filmindustrie op poten gezet. Het is pas op het einde van de 20ste eeuw dat ook andere – kleinere – landen erin zullen slagen om de basis voor een filmindustrie te creëren.

De eerste 60 jaar

In de beginjaren was het filmaanbod vooral afkomstig uit Hollywood en Europa, en bleef lokale productie beperkt tot een klein aantal, vaak patriotistische maar weinig realistische prenten. Toen door WO I Europa als leverancier wegviel, kreeg Hollywood vrije baan. Filmpioniers in Zuid-Amerika werden outsiders in eigen land. De komst van het geluid riep Hollywood een halt toe omdat het ongeletterde publiek geen Engels verstond. Maar Hollywood begon al snel Spaans gesproken films te produceren met Latijns-Amerikaanse sterren. Succesvolle Hollywood-genres werden overgoten met een lokaal sausje. Toch kende de nationale filmproductie in de jaren 40-50 een heropleving door een nieuw genre: muzikale films met hun wortels in de lokale muzikale traditie. In Brazilië was er de *Chanchada*, in Argentinië de tangofilm en in Mexico de *Comedias rancheras*. Mede dankzij het oprichten van filmstudio's en productiebedrijven floreerde in 'de grote drie' een vorm van populaire, in een strak conservatief genresysteem gegoten cinema. Ze kenden hun eerste grote sterren en er werden films geëxporteerd naar landen als Venezuela, Peru en Colombia. Vooral de Mexicaanse filmindustrie kende een gouden periode. Mexicaanse films, vaak melodrama's of sociale komedies, bereikten zelfs Europa. Met Emilio El Indio Fernández (*María Candelaria*, 1944 - Grand Prix du festival in Cannes in 1946) bezat het land bovendien één van de eerste grote regisseurs en de nabijheid van Amerika gaf Mexicaanse sterren de gelegenheid te schitteren in Hollywood. Maar de met stereotiepen doorspekte nationale onderwerpen waren moeilijk te exporteren en geldgebrek maakte een voortijdig einde aan het succes. Toch waren er twee regisseurs die een internationale doorbraak lukten: de Spanjaard Luis Buñuel (*voor een portret zie www.cinebib.be*) en de Argentijn Leopold Torre Nillson.

De jaren 60-70: Nuevo Cine Latinoamericano

In de nasleep van de Cubaanse revolutie (1959) kwamen in Zuid-Amerika heel wat dictators aan de macht. Deze evolutie werd weerspiegeld in de *Nuevo Cine Latinoamericano*. Als reactie tegen het groeiende cultuurimperialisme van Hollywood met zijn vrijblijvend en met clichés overgoten entertainment, kozen filmmakers voor een authentieke, kritische nationale cinema die de complexe dagdagelijkse realiteit van het continent toonde, met name de armoede, honger en onderdrukking van het gewone volk. Film werd een middel om de mensen bewust te maken van de realiteit en hen aan te zetten die te veranderen.

Het was vooral Brazilië, waar deze beweging de naam *Cinema Novo* kreeg, dat naam maakte met regisseurs als Glauber Rocha en Nelson Pereira dos Santos. Cuba beleefde zijn anti-imperialistische en revolutionair gekleurde *Década de oro* met Humberto Solás (*Lucía*, 1969) en Tomás Gutiérrez Alea (*La muerte de un burócrata*, 1966 - *Memorias del subdesarrollo*, 1968). Andere belangrijke figuren op het continent waren Paul Leduc in Mexico, Fernando Solanas en Fernando Birri in Argentinië, Miguel Littín in Chili, Jorge Sanjinés in Bolivia en Francesco Lombardi in Peru. De *Nuevo Cine Latinoamericano* kreeg een theoretisch kader toen Argentijnse regisseurs Fernando Solanas en Octavio Getino in 1969 in hun manifest *Hacia el tercer cine* de term 'Derde cinema' lanceerden, een allusie op 'derde wereld'. Hiermee reageerden ze tegen de 'Eerste cinema', met name Hollywood, dat volgens hen de waarden van de burgerij propageerde en met escapistisch spektakel louter gericht was op geldgewin. De Europese art-film, die Hollywood-conventies afwees, maar gebaseerd was op de individuele expressie van een regisseur/auteur, noemden zij de 'Tweede cinema'. Voor de *Tercer cine* was de regisseur deel van een collectief en was het tonen van de realiteit primordiaal.

De jaren 80

Vanaf eind jaren 70 wordt in vele landen de dictatuur vervangen door democratie. Zo vervalt de politieke noodzaak om de realiteit via film aan te kaarten. De focus verschuift van het collectief naar het individu. Persoonlijke verhalen, fantasie en surrealisme vervangen realisme, wat zich uit in genres als melodrama en muziekfilm.

De Argentijnse cinema kent na de rechtse militaire dictatuur van Videla (1976-1983) een heropbloei door gevestigde waarden als Luis Puenzo die in *La historia oficial* (1985) voor de 1ste maal expliciet de focus richt op de 30.000 *desaparecidos** van de militaire junta.

In Chili krijgt film na een korte bloei onder Salvador Allende (1970-1973) rake klappen door de dictatuur van Augusto Pinochet (1973-1990). Het ontbreken van iedere vorm van steun en groeiende censuur doen auteurs als Raúl Ruiz, Alejandro Jodorowsky en Patricio Guzmán de wijk nemen naar Europa.

In Cuba ontsnappen regisseurs vanaf 1980 geleidelijk aan de overheidsensuur, wat resulteert in sociaal-politieke films die kritiek op het gedachtegoed van de Cubaanse revolutie niet sparen en taboes bespreekbaar maken. Zo

zorgt *Alicia en el pueblo de las maravillas* (Daniel Díaz Torres) in 1991 voor heel wat opschudding door zijn expliciete kritiek op de Cubaanse bureaucratie. In de jaren 90 zal deze trend zich verderzetten (*Fresa y chocolate*, 1994, Thomas Gutiérrez Alea & Juan Carlos Tabío). Wanneer eind jaren 80, begin jaren 90 de economie op het continent een terugval kent, wordt de filmsector door regeringsmaatregelen vooral afhankelijk van coproducties, o.a. met Europa. In vele – vooral kleine – landen verdwijnt de filmproductie zo goed als volledig. Goed gestructureerde filmindustrieën als Mexico en Brazilië blijven aanvankelijk buiten schot, maar kunnen een terugval niet vermijden.

De jaren 90

In 'De grote drie' en in enkele kleinere landen als Chili, Cuba en Bolivia, slagen gevestigde waarden er in aan de slag te blijven en met de regelmaat van de klok succesvolle films af te leveren. Maar het is vooral een generatie jonge regisseurs die zorgt voor een nieuw elan. Zij zetten zich af tegen de revolutionaire paradigma's van de jaren 60 en gaan op zoek naar een nieuwe filmstijl. Films balanceren tussen revolutie en optimisme en dromen luidop van een humanere samenleving (*La vendedora de rosas*, Victor Gaviria, Colombia, 1998). Mede door het verdwijnen van het socialisme als collectieve utopie verschuift de focus opnieuw naar het individu. Marginalen, drugs en aids, identiteit, eenzaamheid en andere existentiële problemen zijn universele onderwerpen die wereldwijd aanslaan. Bovendien zorgt een terugkeer van vrouwen, zowel voor als achter de camera, voor een verruimde blik op de realiteit.

In navolging van Europa maakt vermeende objectiviteit plaats voor subjectiviteit in de documentaire, het medium bij uitstek om af te rekenen met het verleden en te vertellen wat vroegere regimes angstvallig verzwegen. Belangrijkste naam is Patricio Guzmán. Zijn opus magnum, het driedelige *La Batalla de Chile* (1975-1979) komt eindelijk in de zalen en is nog altijd één van de belangrijkste hedendaagse politieke films.

De komedie komt terug op het voorplan, nu als met milde humor verpakte sociale kritiek (*Guantanamera*, Tomás Gutiérrez Alea & Juan Carlos Tabío, Cuba, 1995 - *Solo con tu pareja*, Alfonso Cuarón, Mexico, 1992).

Een andere belangrijke factor in de heropbloei is de stijgende aandacht en werkelijke steun van filmfestivals zoals Rotterdam met zijn Hubert Bals Fund. Ook zorgen vanaf midden jaren 90 wetten, subsidiemaatregelen, steun van televisie en banken en promotie van belastingvoordeel in vele landen voor een positief klimaat. Laatste belangrijke factor tenslotte is de oprichting in 1997 van IBERMEDIA, met als doel coproducties tussen Spanje en Latijns-Amerika een duwtje in de rug te geven.

Resultaat van al deze factoren is dat de filmindustrie in 'De grote drie' definitief op de rails geraakt. Dit zorgt voor enkele internationaal succesvolle films zoals *Four days in September* (Bruno Barreto, 1997) en *Central do Brasil* (Walter Salles, 1997) in Brazilië en *Buenos Aires vice versa* (Alejandro Agresti, 1996) in Argentinië.

In kleinere landen blijft de nationale productie door de buitenlandse dominantie in de zalen minimaal. Sporadisch halen films – meestal coproducties – het buitenland zoals het Venezolaanse *Mecánicas celestes* (Fina Torres, 1995), het Chileense *Historias de fútbol* (Andrés Wood, 1997) en het Colombiaanse *La estrategia del caracol* (Sergio Cabrera, 1993).

Vanaf 2000

De economische malaise en sociale onstabieleit die rond 2000 het continent treft, heeft een positieve invloed op het filmlandschap. Voor heel wat jonge filmmakers betekent een beperkt budget artistieke vrijheid. Ze draaien op alternatieve dragers als super-16 en DV, keren terug naar het realisme van de jaren 60 en verbeelden de realiteit op straat zoals die beleefd wordt in de hoofden van de mensen, zonder opsmuk of romantisering. Het betreft geen nationale school of stroming, maar individuen die met eigen verhalen op de proppen komen. Ondanks de reeds ingeburgerde term *Nuevo Cine Argentino* vinden ook de Argentijnse regisseurs dat ze niet tot een groep behoren. Volgens Lucrecia Martel is het enige gemeenschappelijke kenmerk dat ze allen exponenten zijn van dezelfde crisis. Ook recent gecreëerde vormen van staats-, en privésteun beginnen, ondanks blijvende druk van Hollywood, vruchten af te werpen. Het besef dat men nood heeft aan één front om de diversiteit van het continent in beeld te brengen – ondanks een gemeenschappelijke taal waren er grote culturele verschillen – leidt tot onderlinge coproducties. Er wordt ook een distributiepact gesloten tussen het Argentijnse INCAA en het Braziliaanse ANCINE om wederzijds jaarlijks minimum acht films in de zalen te brengen.

Mexico beleeft opnieuw een hoogtepunt met regisseurs als Alejandro González Iñárritu (*Amores perros*, 2000), Alfonso Cuarón (*Y tu mamá también*, 2001), Fernando Eimbcke (*Temporada de patos*, 2004), Carlos Reygadas (*Japón*, 2002 - *Batalla en el cielo*, 2005 - *Stellet licht*, 2007), Amat Escalante (*Sangre*, 2004 - *Los Bastardos*, 2008) en Enrique Rivero (*Parque vía*, 2008).

In Chili zorgt het in de weinig rooskleurige dagdagelijkse Chileense realiteit gedrenkte, *Taxi para tres* (Orlando Lübbert) in 2001 voor een nieuwe start. Jonge regisseurs als Matías Bize (zie pagina 16), Alicia Scherson (*Play*, 2005) en Oscar Cárdenas (*Rabia*, 2005) richten hun camera, door de ogen van twintigers en dertigers, op het moderne stadsleven. Maar ook het verleden en (vooral) zijn nasleep krijgen aandacht. Zo focust Pablo Larraín in *Tony Manero* (2008) en *Post Mortem* (2010) op de trauma's gecreëerd door het Pinochet-regime in de hedendaagse Chileense samenleving.

In Peru vertelt Josué Méndez over het dagdagelijkse leven in de hoofdstad in *Días de Santiago* (2004) terwijl Claudia Llosa in *La teta asustada* (2009) toont hoe het gewone volk nog altijd slachtoffer is van de gewelddadige strijd tussen de rebellen van Het Lichtend Pad en het leger (1980-1992).

Het wereldwijde succes van *Cidade de Deus* (Fernando Meirelles, 2001) zet de Braziliaanse cinema definitief op de wereldkaart en Colombia (*Perro come perro*, Carlos Moreno, 2008) wordt de snelst groeiende filmindustrie van het continent.

Ook in kleinere landen komen geregeld jonge talenten aan de oppervlakte, zoals Juan Pablo Rebella & Pablo Stoll (*25 Watts*, 2001 - *Whisky*, 2004) in Uruguay, Paz Encina (*Hamaca Paraguaya*, 2006) in Paraguay en Sergio Ramirez (*Distancia*, 2010) in Guatemala.

Door een geleidelijk economisch herstel worden de persoonlijke verhalen lichtvoetiger (*Derecho de familia*, Daniel Burman, Argentinië, 2006) en optimistischer (*Linha de passe*, Walter Salles, Brazilië, 2008). De te jong overleden

Argentijn Fabián Bielinsky maakt met *Nueve Reinas* (2000) en *El aura* (2005) twee onderhoudende misdaadfilms die het midden houden tussen te intellectueel en te commercieel. Mexicaan Guillermo del Toro gaat met *El Laberinto del Fauno* (2006) zelfs de fantastische toer op.

Alejandro González Iñárritu (*21 Grams*, 2003 - *Babel*, 2006), Alfonso Cuarón (*Harry Potter and the Prisoner of Azkaban*, 2004), Guillermo del Toro (*Hellboy*, 2004) en Fernando Meirelles (*The Constant Gardener*, 2005) vinden door hun succes zelfs de weg naar Hollywood.

Nuevo Cine Argentino

Het eigenzinnige *Mundo Grúa* (1998), debuut van Pablo Trapero (*1971), boegbeeld van de *Nuevo Cine Argentino*, een in de stijl van het Italiaans neorealisme gefilmde sociaalkritische kijk op de crisis – i.c. werkloosheid – inspireert een nieuwe generatie Argentijnse filmmakers om eigen verhalen te vertellen. Het gebrek aan middelen zorgt voor een lawine van films die hun focus richten op de dagdagelijkse realiteit – de allesomvattende crisis –, vaak via portretten van door amateurs levensecht neergezette jonge personages op zoek naar identiteit en een beter leven. Kenmerkend is de persoonlijke band tussen regisseur en verhaal.

Sinds 2000 vormt zich een vaste groep jonge regisseurs die geregeld met kleine budgetten interessante films blijven maken, o.a. Diego Lerman (*Tan de repente*, 2001), Lisandro Alonso (*Los muertos*, 2004), Santiago Loza (*Extraño*, 2003), Daniel Burman (*Esperando al mesías*, 2000 - *El abrazo partido*, 2004) en Rodrigo Moreno (*El custodio*, 2006).

De blik op de realiteit wordt verruimd door een groot aantal vrouwelijke regisseurs zoals Lucrecia Martel (*La ciénaga*, 2001 – *La niña Santa*, 2004 – *La mujer sin cabeza*, 2008), Sandra Gugliotta, Veronica Chen, Lucía Puenzo, Ana Poliak (*La fe del volcán*, 2001) en Anahí Berneri (*Un año sin amor*, 2005).

Ook de militaire dictatuur van Videla en vooral de nasleep, de impact op de kinderen van de vermoorde *desaparecidos**, wordt opnieuw een topic, zowel bij gevestigde waarden als Marco Bechis (*Garage Olimpo*, 1999 – *Hijos*, 2001) en Marcelo Piñeyro (*Kamchatka*, 2003) als bij jonge regisseurs als Israel Adrián Caetano (*Crónica de una fuga*, 2006), Albertina Carri (*Los Rubios*, 2003) en Gaston Biraben (*Cautiva*, 2003).

Argentinië zit nu aan een productie van ongeveer 75 films per jaar maar heeft aan de kassa's, door de suprematie van Hollywood, slechts een marktaandeel van 12%. Er zijn steeds meer Argentijnse films, maar ze worden door steeds minder mensen gezien. Sommigen nemen opnieuw – allicht een beetje voorbarig – het woord crisis in de mond.

Erwin Lormans

*desaparecidos: letterlijk 'de verdwenenen': mensen die tijdens de (respectievelijke) Zuid-Amerikaanse dictatuur spoorloos verdwenen - vermoedelijk vermoord - zijn.

DVD-Overzicht

1 El Custodio

Rodrigo Moreno / Argentinië / 2006 / 95' / Spaans gesproken / Nederlands ondertiteld

Rubén is bodyguard van een minister. Hij is constant beschikbaar en maakt quasi deel uit van het gezin van zijn baas. Voldoening vindt hij slechts in het verzorgen van zijn zieke zus en het maken van tekeningen. Zijn veeleisende job begint echter mentaal zwaar te wegen en zijn gedachten dwalen af. Stilletjes aan, niet zozeer door woorden, maar vooral door lichaamstaal, geluid en stilte, krijgen we inzicht in wat er in zijn hoofd omgaat.

2 Central do Brasil

Walter Salles / Brazilië / 1998 / 113' / Frans-Portugees gesproken / Nederlands ondertiteld

Verbitterde ex-lerares Dora verdient de kost door in de hal van het centraal station van Rio de Janeiro voor analfabeten brieven te schrijven die ze niet verstuurt. Wanneer ze getuige is van een ongeval waarbij een vrouw sterft voor wie ze een brief schreef, besluit ze zich te bekommeren om het overgebleven zontje en gaat met hem op zoek naar zijn vader. Salles verpakt de dagdagelijkse Braziliaanse realiteit in een ontroerende, quasidocumentaire roadmovie, metafoor voor een land dat al generaties op zoek is naar zichzelf.

3 Japón

Carlos Reygadas / Mexico / 2002 / 130' / Spaans gesproken / Nederlands ondertiteld

Een kunstenaar trekt van de hoofdstad naar een afgelegen dorpje in de hoogvlakten om een einde te maken aan zijn leven. De ontmoeting met een bejaarde Indiaanse vrouw heeft een helend effect op zijn gemoedstoestand. Wanneer het huis van de vrouw dreigt te worden afgebroken, besluit hij zijn leven weer zin te geven. Zelden had een debuutfilm zo'n impact als *Japón*. De eenvoudige verhaallijn, de ingehouden stijl, de diepe menselijkheid, de bedwelmende muziek van Arvo Pärt en vooral het schitterende camerawerk van Diego Martínez Vignatti zorgen voor een unieke visuele ervaring.

4 *Nueve reinas*

Jabían Bielinsky / Argentinië / 2000 / 114' / Spaans gesproken / Nederlands ondertiteld

Twee oplichters, de jonge Juan en de ervaren Marcos, ontmoeten elkaar in Buenos Aires en besluiten samen te werken. Ze kunnen miljoenen verdienen met de verkoop van vervalste postzegels, ware het niet dat plots de banken al hun tegoeden bevriezen. Een vlot en onderhoudend verhaal over oplichters dat de kijker constant op het verkeerde been zet. Tegen de achtergrond van de Argentijnse crisis.

5 *La Ciénaga*

Lucrecia Martel / Argentinië / 2001 / 103' / Spaans gesproken / Nederlands ondertiteld

De vijftigjarige drankverslaafde Mecha brengt de vakantie door op een landgoed met haar man en vier kinderen. Het is warm en vochtig, lichamen plakken en zenuwen zijn gespannen. Tropische regens vormen moerassen waar het alleen voor ongedierte aangenaam vertoeven is. Het vuile water van het zwembad brengt enige verfrissing, frustraties worden weggedronken met alcohol. Mecha's nicht leeft een dorpje verderop en heeft vier even enerverende kinderen. Toeval brengt de families samen op het landgoed, waar ze zullen proberen het tropische klimaat te overleven. Een indringend portret van de decadentie van de middenklasse.

6 *En la cama*

Matias Bize / Chili / 2005 / 85' / Spaans gesproken / Nederlands ondertiteld

De camera volgt gedurende 85 minuten de one night stand van twee vreemden in een hotelkamer. Wanneer ze hun lichamen bedekken, leggen ze hun ziel bloot. Hoewel de erotische sfeer te snijden is, boeit deze ontmoeting vooral door het - na het verdwijnen van de initiële passie - wederzijds aftasten en beter leren kennen, maar ook door het blootleggen van mekaars dromen, vooroordelen en kleine kantjes, geregistreerd door kronkelende camerabewegingen en weloverwogen standpunten. Geen oeverloos gepraat, geen porno, maar - ondanks de beperkte verhaallijn - een fascinerend en boeiend stukje cinema.

7 *El último tren*

Diego Arsuaga / Uruguay / 2002 / 94' / Engels gesproken / Nederlands ondertiteld

Drie spoorwegveteranen zijn verontwaardigd wanneer een zakenman een oude Argentijnse stoomlocomotief aan een Amerikaanse filmstudio wil verkopen. De oudere heren besluiten in actie te komen om de verkoop te verhinderen en stellen een symbolische verzetsdaad: ze kapen de trein. Ondanks de kritische ondertoon - Zuid-Amerikaanse landen op de rand van de afgrond worden voor een prijke opgekocht door noorderbuur USA - een leuke en vooral optimistische prent.

8 *El Bonaerense*

Pablo Trapero / Argentinië / 2002 / 105' / Spaans gesproken / Nederlands ondertiteld

Sleutelmaker Enrique belandt na een kraak in de cel. Zijn oom, ex-agent, regelt dat hij als politieagent aan het werk kan bij El Bonaerense, een plaatselijke politieafdeling in een voorstad van Buenos Aires. Klinkt bizar. Maar in Buenos Aires dragen de grootste boeven een politie-uniform. Ze zijn gewelddadig en door en door corrupt. De maatschappijkritische Trapero schetst een realistisch en onthutsend portret van de politie in de Argentijnse hoofdstad.

9 *Madeinusa*

Claudia Llosa / Peru / 2006 / 100' / Spaans gesproken / Nederlands ondertiteld

Voor de bewoners van een klein bergdorp is de Tiempo Santo het hoogtepunt van het jaar. In deze 'heilige week' is God dood en bestaan er geen zonden. Elk jaar wordt ook een meisje verkozen tot Heilige Maagd, waarna ze in processie door het dorp gaat. Daarna barst het feest los. Dit jaar wordt de mooie veertienjarige Madeinusa verkozen. Toevallige bezoeker Salvador uit Lima wekt om meerdere redenen haar interesse. Het begin van een onvoorspelbare, in een magische en bij momenten surrealistische sfeer gedompelde en visueel kleurrijke ervaring.

10 *Días de Santiago*

Josué Mendez / Peru / 2004 / 83' / Spaans gesproken / Nederlands ondertiteld

De 23-jarige ex-soldaat Santiago wordt na 6 jaar afwezigheid in zijn geboortestad Lima geconfronteerd met de harde dagdagelijkse realiteit. Hij poogt zich aan te passen en het leven van zichzelf en zijn familie terug op de rails te krijgen. Maar zijn oorlogsverleden laat hem niet los. Hij is ervan overtuigd dat je alles kan bereiken als je er maar voor wil vechten en zo botst hij radicaal met de in de onverschillige maatschappij vigerende opvattingen. De film is een grimmig en rauw realistisch portret van het leven in een derdewereldmetropool door de ogen van een wanhopige en gefrustreerde jongeman.

11 *Babel*

Alejandro González Iñárritu / Mexico / 2006 / 143' / Engels gesproken / Nederlands ondertiteld

Een verdwaalde kogel in een Marokkaanse woestijn zet een reeks dramatische gebeurtenissen in gang die het leven van verschillende mensen indringend en voor altijd zullen veranderen: een jong Amerikaans koppel, twee Marokkaanse jongens, een Mexicaanse huishoudster die illegaal de grens oversteekt en de dochter van een Japanner die gezocht wordt door de politie. Iñárritu kreeg na het succes van zijn mozaïekfilm *Amores Perros* de kans om zijn kunnen te tonen in Amerika. Het resultaat is een verhaal dat je zowel filmisch - structuur, muziek, montage - als emotioneel naar de keel grijpt. Eén van de beste films van het decennium.

12 *Play*

Alicia Scherson / Chili / 2005 / 100' / Spaans gesproken / Nederlands ondertiteld

Cristina is nieuw in de hoofdstad en komt aan de kost als verzorgster van een zieke oude man. In haar vrije tijd leest ze en dwaalt ze door de stad, luisterend naar muziek. Op een dag ontdekt ze een aktetas en gaat op zoek naar de eigenaar. Dat blijkt Tristan te zijn, een jonge architect, net gedumpt door zijn vriendin en op de rand van een depressie. Cristina raakt geobsedeerd door Tristan en begint hem te volgen. Ondanks serieuze onderwerpen als depressie, eenzaamheid, stalking, communicatieproblemen en obsessie, is de film toch vooral een geslaagde romantische komedie over gewone mensen met hun twijfels, verlangens en angsten, met als belangrijkste derde protagonist het labyrintische, drukkende en vervuilde Santiago de Chile.

13 *Perder es cuestión de método*

Sergio Cabrera / Colombia / 2004 / 105' / Spaans gesproken / Nederlands ondertiteld

Victor is een aan lager wal geraakte misdaadjournalist die door zijn vrouw in de steek is gelaten en te veel drinkt. In ruil voor een dienst krijgt hij van de politie de kans een gruwelijke moord te onderzoeken. Samen met Estupiñán, die op zoek is naar zijn broer, komt hij terecht in een web van criminaliteit, corruptie, bouwfraude en politieke intriges waar het onderscheid tussen goed en slecht moeilijk te maken is. De ontmoeting met de mooie prostituee Quica maakt het er niet eenvoudiger op. De film combineert op onderhoudende wijze verschillende plotlijnen tot een misdaadfilm die je als kijker tot het laatste prentje aan het scherm gekluisterd houdt.

14 *Gigante*

Adrián Biniez / Uruguay / 2009 / 84' / Spaans gesproken / Nederlands ondertiteld

Montevideo, een stad in crisis. De zwaarlijvige Jara werkt 's nachts als veiligheidsagent in een supermarkt. Zijn job bestaat er o.a. in het onderhoudspersoneel in het oog te houden. In zijn vrije tijd hangt hij uren voor de buis. Zijn monotoon leven krijgt kleur wanneer hij via de bewakingscamera een nieuwe mooie schoonmaakster ontdekt. Hij begint haar te volgen, niet alleen via de camera maar ook op straat. Gigante is een romantische komedie over de ontmoeting tussen een fragiele vrouw en een zwaarlijvige man. Laconiek en minimalistisch, maar vooral herkenbaar voor ieder die ooit verliefd is geweest.

15 *Última Parada 174*

Bruno Barreto / Brazilië / 2008 / 104' / Portugees gesproken / Nederlands ondertiteld

In de documentaire Bus 174 uit 2002 vertelde José Padilha over een gedetineerde die in juni 2000 een bus gijzelde in één van de rijke wijken van Rio de Janeiro. Het liep tragisch af, wat in grote mate te wijten was aan het incompetent optreden van de politie. De gijzeling kwam live op televisie en werd de meest gemediatiseerde misdaad in de Braziliaanse geschiedenis. Regisseur Padilha was vrij kritisch voor de corrupte politie, de verwaarlozing van straatkinderen en de onmenselijke toestanden in de gevangnissen. De meeslepende fictieversie van Barreto vertelt het verhaal achter de gijzeling en toont hoe het zover is kunnen komen; hoe Sandro van onschuldig straatjoch gijzelnemer geworden is.

16 *Un año sin amor*

Anahí Berneri / Argentinië / 2005 / 102' / Spaans gesproken / Nederlands ondertiteld

De film is gebaseerd op het dagboek van de jonge dichter Pablo Pérez, waarin hij een jaar uit zijn leven beschrijft. Hij is besmet met het HIV-virus, wil een contactadvertentie plaatsen maar weet eigenlijk niet wat hij zoekt. Een bezoek aan een pornobioscoop en bijlessen Frans overdag verlichten zijn pijnlijk en monotoon bestaan. Zijn zoektocht naar liefde wordt afgewisseld met zijn zoektocht naar het medicijn dat hem kan redden. Door de dagboekstructuur is de film bij momenten - zoals het geportretteerde leven - claustrofobisch. Door de beweeglijke camera en snelle montage zijn de erotische scènes eerder suggestief dan expliciet.

17 *La cantante del tango*

Diego Martínez Uignatti / Argentinië / 2009 / 110' / Frans-Spaans gesproken / Nederlands ondertiteld

De mooie en getalenteerde Helena beleeft als zangeres van een tango-orkestje successen in een prestigieus theater in Buenos Aires. Wanneer haar grote liefde plots ijskoud een punt zet achter hun relatie, vlucht ze in drank. Ze loopt haar ex achterna en verwaarloost haar orkestje. Haar professioneel succes kan niet op tegen haar bodemloos verdriet. Ze vlucht naar haar broer op het Franse platteland en probeert, aan de andere kant van de oceaan, een nieuw leven op te bouwen. Het verhaal van een vrouw op de dool, met de tango als spiegel van de ziel, door een regisseur die opgroeide met de tango en als geen ander 'dé' vrouw kan portretteren.

18 *Parque vía*

Enrique Rivero / Mexico / 2008 / 86' / Spaans gesproken / Nederlands ondertiteld

Weduwnaar Beto leeft al tien jaar als huisbewaarder in een verlaten villa. Zijn contacten met de buitenwereld zijn beperkt tot wekelijks bezoek van een prostituee en geregelde controlebezoekjes van de eigenares. Televisie is zijn enige venster op de wereld. Wanneer het huis te koop wordt gesteld, dreigt de routine doorbroken te worden en dreigt voor Beto de marginaliteit van werkloosheid en eenzaamheid. De film toont op subtiele wijze hoe een maatschappij die de kloof tussen rijk en arm doodzwijgt en een cultuur van geweld aanhangt, nieuw geweld genereert en wanhopige mensen kan aanzetten tot dramatische en onomkeerbare keuzes.

19 *El último verano de la boyita*

Julia Solomonoff / Argentinië / 2009 / 93' / Spaans gesproken / Nederlands ondertiteld

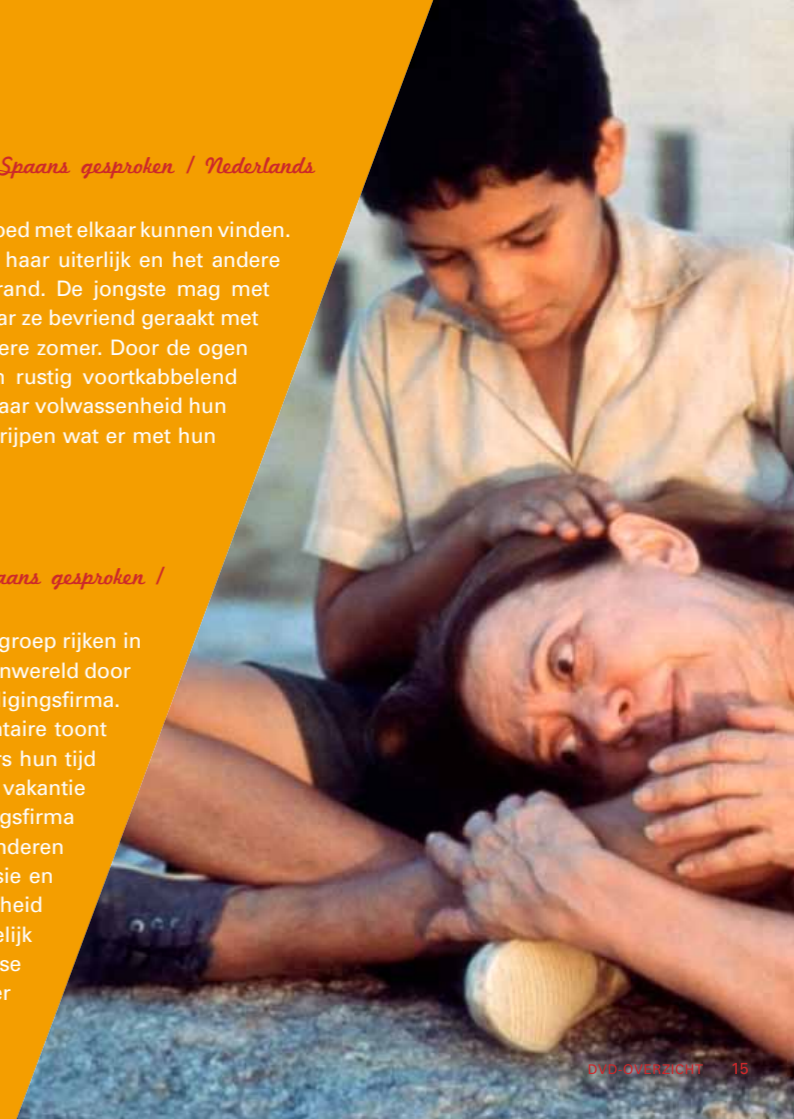
Zusjes Jorgelina en Luciana hebben het altijd goed met elkaar kunnen vinden. Puber Luciana, die meer aandacht heeft voor haar uiterlijk en het andere geslacht, mag met haar moeder naar het strand. De jongste mag met haar vader op vakantie naar het platteland, waar ze bevriend geraakt met boerenzoon Mario. Het begin van een bijzondere zomer. Door de ogen van Jorgelina krijgen we een vertederend en rustig voortkabbellend relaas van opgroeiende jongeren die op weg naar volwassenheid hun kindertijd achter zich laten en proberen te begrijpen wat er met hun lichaam gebeurt.

20 *Una semana solos*

Celina Murga / Argentinië / 2007 / 110' / Spaans gesproken / Nederlands ondertiteld

In de buitenwijken van Buenos Aires leeft een groep rijken in een gated community, beveiligd tegen de buitenwereld door de slagbomen en de omheining van een beveiligingsfirma. Louter observerend en bijna als een documentaire toont de film hoe een aantal rijke kinderen en tieners hun tijd doorbrengen als hun ouders een weekje op vakantie zijn. Een meid en de bewakers van de beveiligingsfirma zijn de enige volwassenen in de buurt. De kinderen hangen rond, zwemmen, fietsen, kijken televisie en spelen op de computer. Ondanks de afwezigheid van echte conflicten - rijk en arm zijn duidelijk gescheiden - dreigen er toch enkele onderhuidse spanningen. Vooral wanneer de jongere broer van de meid op het toneel verschijnt.

Matías Bize

De recent door het Franse tijdschrift Cahiers du cinéma tot 'most promising filmmaker of Chilean cinema' uitgeroepen Matías Bize (°1979, Santiago de Chile) is het grootste talent in het Latijns-Amerikaanse filmlandschap. Zijn films behandelen relaties tussen geliefden of ex-geliefden en spelen zich, min of meer in real-time, af op beperkte locaties, waar beide protagonisten bijna ononderbroken op één of andere manier aanwezig zijn in het beeldkader, hetzij apart, hetzij samen, hetzij in de dialogen van de nevenpersonages.

Voor hij afstudeerde aan de Escuela de cine de Chile kwam zijn debuutfilm *Sábado, una película en tiempo real* (2003) reeds in de zalen. Een jaar na *En la cama* (2005, goed voor meer dan 35 prijzen wereldwijd - zie bespreking) volgt *Lo bueno de llorar* (2006) twee geliefden die in het nachtelijke Barcelona, tussen samenblijven en breken, mijmeren over verlies van passie en verloren dromen.

In het melancholische *La vida de los peces* (2010 – Goya voor Beste Latijns-Amerikaanse film) ontmoeten twee geliefden elkaar na tien jaar opnieuw. Een mooi portret van twee personen tussen toekomst en verleden, tussen blijven en weggaan, tussen daytripper en dagelijkse sleur. De film ontloopt vakkundig de valkuilen van het melodrama en blinkt uit door de haarfijn geportretteerde situatie, geloofwaardiger dan *real life*.

In feite maakt Bize praatfilms, maar dialogen zijn spaarzaam en het zijn vooral suggestieve stiltes, blikken of bijna onzichtbare lichaamsbewegingen die boekdelen spreken. Telkens weet hij het eenvoudige basisgegeven door inventieve camerastandpunten, travellings en montage op een hoger niveau te tillen. Het resultaat is een consistent oeuvre, met telkens variaties op een zelfde thema. Bize is een auteur die het volgen en vooral het bekijken meer dan waard is.

Erwin Lormans

► Op onze website (www.cinebib.be) staat ook een portret van Luis Buñuels activiteiten in Mexico. Je vindt het terug bij de overzichtpagina van deze wisselcollectie.

Verfilmde boeken

Hoewel Latijns-Amerika enkele Nobelprijswinnaars telt, zoals Gabriel García Márquez en Mario Vargas Llosa, zijn verfilmingen van literaire werken van Latijns-Amerikaanse meesters bij ons zo goed als onbekend. Toch werden heel wat boeken van deze cineasten verfilmd. Hieronder geven we de belangrijkste titels:

Werken van Gabriel García Márquez (Colombia):

El coronel no tiene quien le escriba (De kolonel krijgt nooit post)

Uitgegeven in 1961, 79 pagina's. Verfilmd door Arturo Ripstein (Mexico, 1999).

Crónica de una muerte anunciada (Kroniek van een aangekondigde dood)

Uitgegeven in 1982, 144 pagina's. Verfilmd door Francesco Rosi (Italië, 1987).

El amor en los tiempos del cólera (Liefde in tijden van cholera)

Uitgegeven in 1985, 528 pagina's. Verfilmd als Love in Time of Cholera door Mike Newell (Verenigde Staten, 2007).

Del amor y otros demonios (Over de liefde en andere duivels)

Uitgegeven in 1994, 168 pagina's. Verfilmd door Hilda Hidalgo (Costa Rica, 2009).

Memoria de mis putas tristes (Herinnering aan mijn droeve hoeren)

Uitgegeven in 2004, 128 pagina's. Verfilmd door Henning Carlsen (Verenigde Staten, 2011).

De bekendste verfilmingen van romans van Mario Vargas Llosa (Peru):

La ciudad y los perros (De stad en de honden)

Uitgegeven in 1963, 448 pagina's. Verfilmd door Francisco Lombardi (Peru, 1985).

Pantaleón y las visitadoras (Pantaleón)

Uitgegeven in 1973, 266 pagina's. Verfilmd door Francisco Lombardi (Peru, 2000).

Van Carlos Fuentes (Mexico) werd verfilmd:

Gringo viejo (De oude gringo)

Uitgegeven in 1985, 199 pagina's. Verfilmd door Luis Puenzo (Verenigde Staten, 1989).

Een bekende verfilming van een werk van Julio Cortázar (Argentinië)

Blow-up

Van Michelangelo Antonioni (UK, 1966) naar het kortverhaal *Las babas del diablo*.

MET DANK AAN:

Frank Gryspeerdt, Erwin Lormans, Pieter Keereman, Provincie West-Vlaanderen, Provincie Oost-Vlaanderen, Magenta (ontwerp en opmaak), Print & Media Partner (drukkerwerk)

INFO & CONTACT:

www.cinebib.be

V.U.

Piet Crauwels

Sint-Jakobsstraat 36

8000 Brugge

België

Cinema Novo

Cinema Novo is een filmfestival dat jaarlijks plaats heeft in Brugge in de maand maart.

Het *Cinema Novo Festival* kan een 'thematisch festival' genoemd worden: het brengt auteursfilms uit Afrika, Azië en Latijns-Amerika, veelal films die anders niet in onze bioscopen of op het tv-scherm komen. Culturen uit die drie continenten via film naar het grote publiek brengen en op die manier werken aan een minder stereotiepe beeldvorming over 'anderen': zo luidt de missie, die al die jaren onveranderd bleef – en met succes!

Het tiendaagse festival vertoont een 60 films in 180 vertoningen verspreid over vier bioscoopzalen. Daarnaast maken optredens, concerten, lezingen en tentoonstellingen – georganiseerd in samenwerking met andere cultuurhuizen – dit tot hét cultuurevenement van de maand maart.

Naast het algemeen programma en de competitiereeks plaatst Cinema Novo elk jaar een artistieke stroming, een filmcultuur van een bepaald land of streek in de kijker. Recente voorbeelden daarvan: Japan, China, Turkije, de Mexicaanse periode van Luis Buñuel ...

Wil je graag op de hoogte blijven van onze activiteiten? Schrijf je in op onze nieuwsbrief, neem geregeld een kijkje op de website www.cinemanovo.be of volg ons op **facebook!**

